

Юлія ГАЙБУРА

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та електронних платіжних систем,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський

Олександр ЛЕСЬКОВ

здобувач вищої освіти ОС «магістр»,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський

УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА: ФАКТОРИ І РИЗИКИ

На сучасному етапі розвитку України, для якого характерний високий рівень невизначеності та ризику, забезпечення відповідного рівня прибутковості відіграє важливе значення в системі управління підприємством.

Сучасна складна економічна ситуація, в якій змушені функціонувати вітчизняні суб'єкти господарювання, а також зовнішньополітична та внутрішня нестабільність спричиняють зниження рівня прибутковості підприємств різних форм власності. З огляду на це особливої ваги сьогодні набувають питання визначення факторів підвищення прибутковості підприємств.

Прибутковість підприємства є складною та багатогранною економічною категорією, що одночасно характеризує як одержані результати діяльності підприємства, так і можливості отримувати прибуток у майбутньому. Тому під прибутковістю варто розуміти стійке економічне явище, що проявляється як підтверджена здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від здійснення як основної, так і всієї господарської діяльності, який полягає у перевищенні доходу над здійсненими витратами в розмірі, достатньому для ефективного подальшого функціонування [2].

Прибуток є одним із найважливіших показників фінансових результатів, зокрема прибутковості підприємства. Зростання прибутку складає фінансову основу для самофінансування, розширення, відтворення, рішення проблем, соціальних та матеріальних потреб підприємства. За рахунок прибутку виконується частина зобов'язань підприємства перед бюджетом, банками та іншими підприємствами та організаціями. Показники прибутку стають найважливішими для оцінки виробничої і фінансової дисципліни підприємства. Вони характеризують ступінь його ділової активності.

Для одержання максимального прибутку підприємство має найбільш повно використовувати ресурси, що знаходяться в його розпорядженні, впроваджувати нові більш ефективні технології виробництва, а також максимально ефективно працювати над управлінням ризиками [3].

Процес формування прибутковості підприємства залежить від низки факторів, які умовно можна розділити на зовнішні та внутрішні. Зовнішні фактори не залежать від аспектів функціонування підприємства, а підприємство, зі свого боку, не може впливати на їх виникнення, проте докладає усіх зусиль для вчасного реагування на їх вплив та можливості нівелювання. До таких факторів можна віднести рівень економічного розвитку держави, рівень розвитку галузі, динаміку ВВП, рівень імпорту та експорту, правове забезпечення функціонування підприємств, рівень інфляції, наявну податкову систему в державі. Внутрішні фактори безпосередньо залежать від діяльності підприємства, до яких слід віднести діючий на підприємстві менеджмент, рівень кваліфікації працівників, маркетингову, цінову та асортиментну політику суб'єкта господарювання, обсяг випуску продукції, її якість [4, с. 164].

Постійне зростання ризиків внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємства, що пов'язано з глобалізаційними процесами, розвитком інформаційно-комп'ютерних технологій, нестабільністю законодавства та умов діяльності, призводить до того, що ризик займає провідне місце серед факторів формування прибутку. Саме тому головною метою управління прибутком є визначення шляхів найбільш ефективного його формування та оптимального розподілу, що спрямовані на забезпечення розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості.

Ефективність управління процесами утворення прибутку в основному залежить від якості аналізу, реальності виявлених резервів збільшення прибутку, економічного обґрунтування планів формування і використання прибутку на майбутній період. Звідси, основним завданням економічного управління прибутковістю є розробка ефективної стратегії та політики формування прибутку підприємства, обґрунтування раціональних напрямів його використання і виявлення оптимального рівня рентабельності фінансових вкладень у довгостроковому періоді [1, с. 43].

Отже, в умовах ринкової економіки отримання прибутку та забезпечення прибуткової діяльності є необхідним чинником існування будь-якого суб'єкта підприємництва. Впровадження складових стратегії управління рівнем прибутковості дозволить підприємствам збільшити прибуток у довгостроковому періоді за визначеного рівня ризику.

Перелік використаних джерел інформації:

1. Воронкова Т.С., Безпалько Н.Ю. Шляхи підвищення прибутковості підприємства в умовах нестабільного середовища. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №19. С. 42-44.
2. Гайбура Ю.А., Загнітко Л.А. Прибутковість підприємства: поняття, фактори, резерви. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2017. №24. С. 99-105.
3. Гринчук Ю.С., Шемігон О.І., Терещенко О.А. Управління прибутковістю підприємства: теоретико-прикладні аспекти. *Ефективна економіка*. 2021. №9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9300>
4. Мартиненко В.П., Кушик І.Л. Оцінка управління процесом формування прибутковості суб'єкта господарювання. *Інфраструктура ринку*. 2018. Випуск 17. С. 163-168.